

Severino Majkus

OSUNČANI SPOKOJ SLIKE

Kada je francuski sociolog i filozof Giles Lipovetsky, prije gotovo tri desetljeća, pisao eseje o suvremenom europskom individualizmu, pa ih sabrao u knjigu vrlo znakovita naslova "Doba praznine", možda nije bio svjestan, koliko ta sintagma savršeno pristaje kao sveobuhvatno obilježje današnje, još uvijek postmodernističke likovne scene. Jer, kao da su se sva mimikrijska sredstva - većinom trikovi... - stavila u službu ispraznosti, koja pretvara salone i muzeje suvremene produkcije u pustopoljine lišene smisla, a počesto i elementarnog ukusa.

Naš odabranik, Severino Majkus, od onog je, danas gotovo iščezlog, roda slikara koji ne nude fasadu za svoju unutrašnju prazninu, gradeći Potemkinova sela površnog virtuoziteta, lagodne sigurnosti rukovježbe i gotovo automatiziranog poteza - sve u službi navodno "vlastitog znaka". Takvo poimanje slikarske osobnosti Severino Majkus ne može usvojiti ni načelno niti izvedbeno. Isprva, taj istarski maestro spada u one "pune", rođene u dobu "praznih"! A potom, on u dnu svoga svjetonazora zna i osjeća da je likovno poštenje oduvijek bilo *conditio sine qua non* slikarstva, no da danas to poštenje postaje jedinom metodom dokazivanja i ozbiljenja vlastite punine!

Jer, slikarstvo u ovom mlačnom, konvencionalnom, potrošenom, ali zagrižljivom koterijskom okruženju može imati smisla jedino u pregnuću posvemašnjeg uloga na uvijek neizvjesnu kartu, gdje bijelo platno postaje realnim izazovom prometejskog napora stvaranja. A ako se upravo takva, prerijetka likovna kozmogonija odvija u svojevrsnoj samonametnutoj klauzuri, u posvemašnjoj tišini i sklonjenosti rodnoga kutka, u koji se umjetnik vratio odisejski bremenit iskustvom i deziluzioniranošću, onda Majkusov "slučaj" valja promotriti pozorno i ozbiljno!

I što bismo danas s tim likovnim poštenjem u vremenu koje je izgustiralo sve "izme", okušalo pa prezrelo i odbacilo sve stilske odrednice, u doba kada samo štafelajno slikarstvo postaje staromodnom marginom na ulaštenoj metalno-plastičnoj sceni likovnjačkog planetarnog sela? S likovnim poštenjem, tom etiketom naizgled bezazlene smjernosti, koja međutim pretpostavlja nešto mnogo dragocjenije: skromnost, neuznosnost, nadilaženje vlastite oholosti, ali i inteligenciju, hrabrost da se vlastiti rad pozicionira u nesklono okružje... Odgovor je zapravo kristalno jasan, premda kristovski sudbonosan: tko ne može nepoštednim sondama zagrabiti do prekarnih dubljim vlastitosti, u posegu potpune i danas zacijelo očajničke beskompromisnosti, tomu je bolje slomiti kistove i ostrugati paletu, pa se latiti kakva isplativija i neutralnija posla! Inače će biti tek beznačajnom monetom za potkusurivanje u planetarnoj ili pak lokalnoj igri likovnih, ali zapravo ponajprije i ponajviše - novčarsko-menadžerskih nadgornjavanja!..

U koncentraciji atelijske osame, s bremenom i milošću svojeg svjetonazornog, a ne samo profesionalnog poštenja, Severino Majkus bistri svoj ionako neovisan duh, pročišćuje svoje vizure, sažimajući bez osipanja bogatstvo vizualnih fenomena koji ga okružuju.

Moglo bi se reći da Majkus nije slikar vlastitog opusa, nego vlastitih slika. O *tabulae rasae* svakog napetog i grundiranog platna do konačnog potpisa u podnožju dovršena uratka, toliko je faza i etapa, toliko čekanja, oslušivanja i ponovnih odiljanja, da se s punim pravom može govoriti o organskom odrastanju slike. O djetinjstvu takve slike smijemo samo nagađati, jer ono što zadivljeni motrimo, uvijek je suverena zrelost optimalno realiziranih potencijala umjetnine. A slojevi Majkusovih ulja - počesto nevidljivi, ali vazda prezentni - prirodno sedimentiraju, podsjećajući nas ponovo da je *pictumseria* egzistencijalan proces, gdjekad

neizvjesna ishoda. I sam Severino zna zabrinuto natuknuti o "silaznoj fazi" neke slike: govori zapravo o samo njemu razvidnim sastavnicama - likovnim i duhovnim - koje još nisu "legle", harmonizirale platno u artistski zreli cjelinu.

Tako se usuđuju slikati samo oni usamljenici koji ne žele biti na valnoj dužini sirenskog zova medija ni fijuka novčarske slave.

Ali u konačnici *in artibus* odlučuje samo kakvoća finalnog produkta: a u Majkusovom slučaju komplimente neće štedjeti ni laik niti znalac! Jer, slijedio Majkus logiku koloristički čudesno zasićene znatosti namaza ili pak rafinmana svojih lazurnih dodira, uvijek smo pred udivljenja dostojnim prizorima - duhovnosti utkane u likovnu fakturu.

Majkusovi pejzaži, bili oni rekreacija daleke i puste australske provincije ili milih nam istarskih blizina, suzvučno bruje dubinom postignute artistske istine. Ima neke holandske svevremenosti u primirenim harmonijama Majkusovih krajobraza: umjetnik uspijeva vlastitim materijalnim arsenalom ostvariti ono najzagonetnije, najnetvarnije - tugu krajobraza; a je li ona mitske ili metafizičke naravi, *in ultimct linea* nije presudno...

Načelo "pars pro toto" nalazi u Majkusu autentičnog interpretatora: od morskih pučina našem je umjetniku dovoljan kakav nevelik detalj, isječak - s akcentom stijene koja postaje upravo antejsko uporište ali i dojmljiv znak. A more i kamen kohabitiraju u istovjetnom suglasju u kojem živi osunčani spokoj Majkusovih "zemljanih" krajobraza.

U chiaroscuro sutonskih sumračja kao i na gotovo antičkoj jari zvezdana, Majkusovi pejzaži dostojanstveno odaju tajnovit sukus jedne dragocjene, velike i istodobno dirljive umjetnosti koju bi valjalo čuvati kao svetinju - ili barem kao malo bistre istarske vode na dnu hladovite šterne...

Sv. Pelegrin kraj Umaga - Zagreb
lipanj 2001.

Dr. Saša Bravar

